

Çevre E?itimi Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Çevre E?itimi Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18454>

Özet

Çevre E?itimi Tutum Ölçe?i (ÇTÖ), ortaokul ö?rencilerinin çevre e?itimine yönelik genel tutumlar?n? sistematik olarak de?erlendirmek amacıyla Hüseyin Artun ve Tu?ba Özsevgeç (2015) tarafından geli?tirilmif özgün bir ölçektir. Geli?tirme tipi bir ölçek olan ÇTÖ, bireylerin çevresel konulara ili?kin alg?lar?n?, duygusal tepkilerini ve davran??sal e?ilimlerini ölçmeyi hedefler.

Ölçek, toplam 27 maddeden ve be? farklı faktörden olumaktadır. Uygulama, 5'li Likert Ölçe?i format?nda (1= kesinlikle kat?lm?yorum, 5= kesinlikle kat?l?yorum) yapılmaktadır. Yapılan psikometrik çal??malar sonucunda ölçe?in iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) .91 olarak belirlenmi? olup, yap? geçerli?i aç?mlay?c? faktör analizi ile desteklenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Çevre E?itimi, Çevresel Tutum, Ortaokul Ö?rencileri, Geçerlik, Güvenirlik, Çevre Sorunlar?, Faktör Analizi.

Yazarlar

Hüseyin Artun, Tu?ba Özsevgeç

Amaç

Çevre E?itimi Tutum Ölçe?i'nin (ÇTÖ) temel amacı, ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin çevre e?itimine ve çevresel konulara yönelik mevcut [derecesini](https://tr.wikipedia.org/wiki/Tutumlar?n?n) ve yap?s?n? güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Bu ölçek, ö?rencilerin çevre bilinci, sorumluluk alg?s? ve çevreyi koruma eylemlerine olan e?ilimlerini objektif verilerle ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Elde edilen veriler, e?itim alanında çal??an ara?tırmacılar ve e?itim program? geli?tiricileri için kritik öneme sahiptir. ÇTÖ sonuçlar?, mevcut çevre e?itimi müfredatlar?n?n etkilili?ini de?erlendirmeye, ö?rencilerin hangi çevresel alt boyutlarda güçlü veya zayıf tutumlara sahip oldu?unu tespit etmeye ve böylece hedefe yönelik e?itim stratejileri olumturmaya olanak tan?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Çevre E?itimi Tutum Ölçe?i, çevre e?itimine yönelik çok boyutlu bir tutum yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin çevresel konulara dair inançlar?n?, duygusal tepkilerini ve potansiyel davran??sal niyetlerini içeren psikolojik e?ilimleri kapsamaktadır. Ölçek, çevresel tutumu be? ana alt boyuta ay?rarak detaylı bir analiz sunar.

Ölçe?in yap?sal bile?enleri ve ölçülen alt boyutlar ?unlard?:

Çevreyi Koruma: Bireyin çevrenin sürdürülebilirli?i için gösterdi?i aktif çaba ve sorumluluk alma iste?i.

Çevre At?kları: At?k yönetimi, geri dönü?üm ve tüketim al??kanlı?klar?na yönelik bilinçli yakla??mlar.

Çevre Sorunları: Küresel ısınma, kirlilik ve biyoçe?itlilik kayb? gibi büyük çevresel problemlere kar?? duyarlılık ve endi?e düzeyi.

Çevre Olayları: Do?al felaketler, ekolojik de?işimler ve çevresel olaylara kar?? fark?ndalık ve bilgi düzeyi.

İnsan Faktörleri: İnsanların do?a üzerindeki olumsuz etkilerine dair fark?ndalık ve bu etkileri azaltmaya yönelik sorumluluk hissi.

Geçerlik

Çevre E?itimi Tutum Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar? iki temel alanda gerçekleştirilmiştir: kapsam geçerli?i ve yap? geçerli?i. Kapsam geçerli?i, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen çevre e?itimi tutumu yap?sın? yeterince temsil edip etmedi?ini belirlemek için alan uzmanların?n görüşleri alınarak sa?lanmıştır. Bu süreçte bir fen e?itimcisi, bir çevre e?itimcisi ve bir program geli?tirme uzmanların?n de?erlendirmeleri kullanılmıştır.

Yap? geçerli?i ise, temel bile?enler yönteminin kullanıld?? aç?mlayıcı faktör analizi (AFA) ile incelenmiştir. AFA sonuçlarına göre, ölçek maddelerinin belirlenen be? faktör altında toplandı?ı do?rulanmıştır ve bu faktörlerin, ölçekteki toplam varyansın **%55.66's**in? aç?klad??ı tespit edilmiştir. Bu oran, ölçe?in teorik yap?sın?n ampirik verilerle desteklendi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılı?ın? ve kararlılı?ın? de?erlendirmek amacıyla güvenirlik analizi yapılmıştır. Geliştirilen Çevre E?itimi Tutum Ölçe?i (ÇTÖ) için hesaplanan **Cronbach Alfa** güvenilirlik katsayısı **.91** olarak rapor edilmiştir. Psikometrik standartlara göre, .90 ve üzeri Cronbach Alfa de?eri, ölçe?in maddeleri arasında yüksek düzeyde tutarlılık olduğunu ve ölçülen yap?nın son derece güvenilir bir biçimde yansıtıldığını göstermektedir. Bu bulgu, ölçe?in uygulamalarda tutarlı sonuçlar verece?i anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek üzere uygulanan aç?mlayıcı faktör analizi (Temel Bile?enler Analizi), 27 maddelik ölçe?in be? faktörlü bir yap? sergiledi?ini ortaya koymuştur. Bu be? faktör, ölçe?in ölçtü?ü çevre tutumu yap?sın?n farklı yönlerini temsil etmektedir ve aç?kılan toplam varyans oranı **%55.66'd**ir.

Faktör analizinde belirlenen ve isimlendirilen alt boyutlar, ortaokul ö?rencilerinin çevreye yönelik tutumlar?n?n hangi bile?enlerden olu?tu?unu göstermektedir. Bu faktörler ?unlard?r:

Çevreyi Koruma
Çevre At?klar?
Çevre Sorunlar?
Çevre Olaylar?
?nsan Faktörleri

Enstrüman (Ölçek Yap?s?)

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir tutum ölçe?i geli?tirme çal??mas?d?r).

Format: 27 madde ve be? faktörden olu?an, çok boyutlu tutum ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: E?itim alan?nda, ortaokul ö?rencileri.

Ya? Grubu: Ortaokul seviyesindeki ö?renciler (Genellikle 10-14 ya? grubu).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, ortaokul ö?rencilerinin çevre e?itimine yönelik tutumlar?n? de?erlendirmek amac?yla spesifik olarak bu popülasyon üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçe?i kullan?lm??t?r. Derecelendirme ?u ?ekildedir: 1= kesinlikle kat?lm?yorum, 2= kat?lm?yorum, 3= karars?z?m, 4= kat?l?yorum, 5= kesinlikle kat?l?yorum. Ölçekten al?nan yüksek puanlar, çevre e?itimine yönelik daha olumlu ve güçlü bir tutumu i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, Çevresel E?itim, Yap? Geçerli?i, Cronbach Alfa, Çevresel Fark?ndal?k, Ortaokul Ö?rencisi.

Yazarlar (Detay)

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: huseyinartun@gmail.com (Sorumlu Yazar: Hüseyin Artun)

Yaz??ma Adresi: Hüseyin Artun (Makalenin sorumlu yazar?).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in akademik veya ara?t?rma amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar (Hüseyin Artun) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlarda genellikle ücretsizdir, ancak kullan?m öncesinde izin al?nmas? tavsiye edilir.

Test Y?I?: 2015 (Ölçe?in yay?nland??? y?I).

Kaynaklar

Artun, H. ve Özsevgeç, T. (2015). Ortaokul ö?rencilerinin çevre e?itimine yönelik tutumlar?n?n de?erlendirilmesi. *Yüzüncü Y?I Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 27-48.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: efdergi.yyu.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: cevre-egitimi-tutum-olcegi-toad.pdf

Çevre E?itimi Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 27 madde ve be? faktörden olu?maktadır.

Çevreyi Koruma

Çevre At?klar?

Çevre Sorunlar?

Çevre Olaylar?

?nsan Faktörleri